

Kohalike omavalitsuste elukoha registreerimise kampaaniate mõju analüüs

Aruanne

Rivo Noorkõiv

Martin Klesment

Allan Puur

www.geomedia.ee

Tallinn, 2021

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Taust	4
2. Metoodika ja andmed	6
3. Mudelarvutus	7
4. Tulemused	9
5. Kokkuvõte.....	11
Lisa 1. Andmefail (vt Excel tabel).....	12

Sissejuhatus

Käesolev aruanne moodustab teise osa RITA programm projekti „Mobiilne eluviis, avalike teenuste tarbimine ja elukohaandmed riiklikes registrites“ raames tehtud lepingulisest tööst Tallinna Ülikooliga, mille eesmärk on analüüsida haldusreformi järgsete kohalike omavalitsuste (KOV) tegevusi rahvastikuregistri toimingute valdkonnas. Töö eelmises osas keskenduti KOV-ide rahvastikuregistri elukohaandmete tõesuse tagamise meetmete analüüsile, sh analüüsiti KOV dokumente, KOV kodulehekülgi ning koguti registripidajatelt ja registritoimingutega tegelevatelt KOV ametnikelt sisendid, kuidas nad hindavad elukohaandmete täpsust, milliseid probleeme püsielukoha registreerimisest/mitteregistreerimisest tulenevalt kohalike omavalitsuste toimimises nähakse ja millisel viisil püsielukoha registreerimise tõesust saaks parandada. Samuti koostati ülevaade KOV-ide elukoha registreerimise kampaaniatest¹.

Kampaaniate agressiivsus on KOV-ide lõikes erinev - ühed kutsuvad ülesse inimesi ennekõike teadvustama tegeliku elukoha registreerimise vajadust ja sellest tulenevalt ennast püsielukohta registreerima, teised seavad eesmärgiks uute elanike registreerimise ilma selgelt teadvustamata, kas soovitakse saavutada püsielukoha tõesemat registreerimist või tehakse seda pelgalt inimeste registrisse juurde saamiseks, milleks on väga erinevad sotsiaal-majanduslikud ja planeerimislikud põhjused. Näiteks maksumaksjate juurdesaamine ja seeläbi KOV eelarvesse raha suurem laekumine, täpsema teabe omamine taristu ehitamiseks ja avalike teenuste arendamiseks elanike vajadustest lähtuvalt jms.

Antud analüüsis on keskseks uurimisküsimuseks KOV elukoha registreerimise kampaaniate mõju elanike sisserändele. Laiemalt võimalus mõjutada demograafilist olukorda KOV-is. Analüüsitakse neid olukordi, kus KOV-id korraldavad elanike registreerimise kampaaniaid, mille käigus teatud ajavahemikul konkreetse omavalitsusüksuse rahvastikuregistrisse elanikuks registreerimise eest luuakse KOV poolt inimesele võimalus osaleda omavalitsuse poolt väljapandud auhindade loosimises.

Töös võetakse vaatluse alla aastad 2018 ja 2019, mille kohta koguti andmeid elukoha registreerimise kampaaniate läbiviimisest otse KOV-idelt või KOV kodulehtedelt. Mõlemal vaadeldud aastal viisid kampaaniaid läbi 17 KOV-üksust, mis moodustab 21,5% KOV-ide koguarvust. Kampaaniate läbiviijate hulgas on erineva suuruse ja asukohaga linnu ja valdu. Lisaks on veel omavalitsusüksusi, kes tegid kampaaniaid ühel, mitte mõlemal analüüsi all oleval aastal.

KOV töötajate küsitlus uuringu esimeses etapis näitas, et elukoha registreerimise kampaaniate mõju KOV-ides ei mõõdeta. Tuuakse vaid välja, et palju inimesi linna või valda kampaaniaperioodil rahvastikuregistrisse registreeris. Kuid selline teave ei anna vastust, kas kampaaniad tegelikult ka elanike arvule mingit positiivset mõju avaldavad. Kuigi KOV-d on elukoha registreerimise kampaaniaid korraldanud juba paarkümmend aastat, on käesolev töö esimene katse registripõhiseid andmeid ja statistilisi mudeleid kasutades kampaaniate mõju hinnata. Saadud tulemus näitab, et statistiliselt oluline positiivne efekt kampaania läbiviimisest on tõepoolest olemas. Kuid selle tõlgendamisel tuleb teha ka mõned reservatsioonid, mida aruande kokkuvõttes osas on selgitatud.

Aruanne koosneb viiest osast, mis käsitlevad uuringu tausta, töö läbiviimise metoodikat, andmeid ja arvutuskäiku, mudeldamise tulemusi ning kokkuvõtet. Aruande juurde kuuluvas lisas on toodud analüüsil kasutatud andmete fail KOV-ide lõikes.

¹ Mobiilne eluviis, avalike teenuste tarbimine ja elukohaandmed riiklikes registrites RITA-MOB leping TRU19131A. Vahearuanne. OÜ Geomedia, 2020.

1. Taust

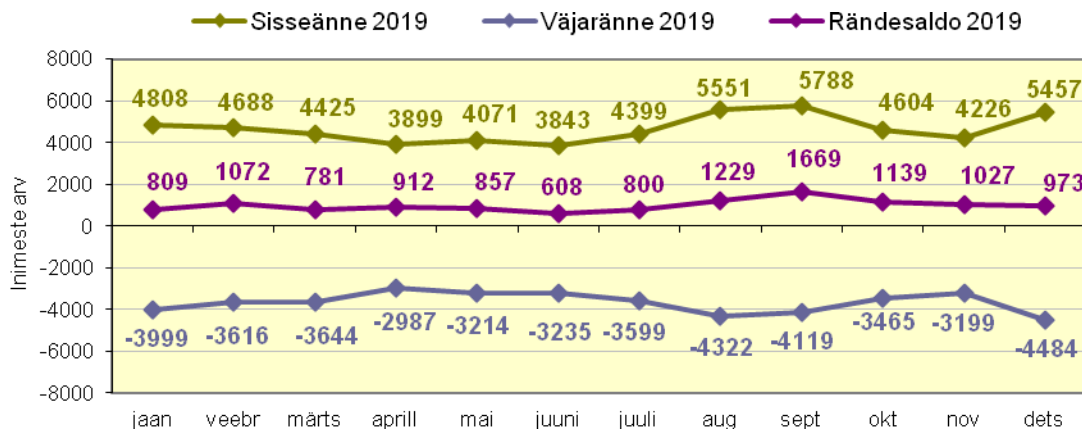
Järgnevalt esitame ülevaate Eesti elanike arvu muutustest demograafiliste näitajate lõikes aastatel 2018 ja 2019 (tabel 1).

Tabel 1. Rahvaarvu muutus komponentide lõikes 2018 ja 2019 (Allikas: Statistikaamet)

Näitaja	2018	2019
Elussünnid	14 367	14 099
Surmad	15 751	15 401
Loomulik iive	-1 384	-1 302
Sisseränne	17 547	18 259
Väljaränne	10 476	12 801
Rändesaldo	7 071	5 458
KOKKU MUUTUS	5 687	4 156

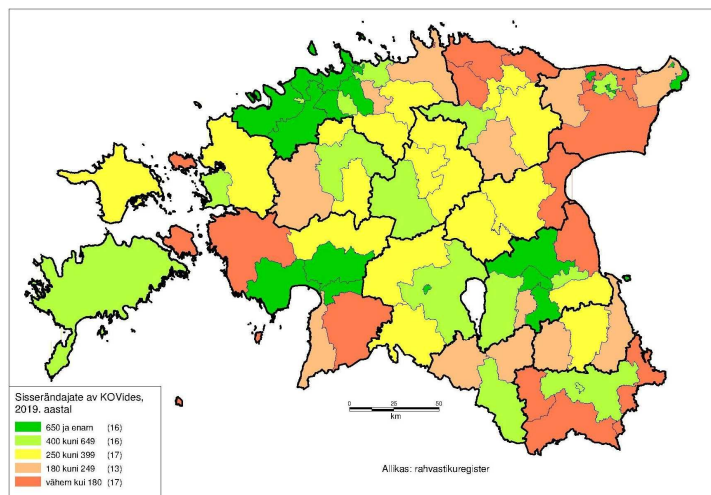
Mõlemal vaadeldud aastal on Eesti rahvaarv kasvanud, seda sisserände arvelt. Rändesaldo on olnud positiivne. Rahvastiku loomulik liikumine seevastu on olnud negatiivne, st surmade arv on ületanud sündide arvu.

Kuna käesoleva töö raames huvitab meid ränne, siis vaatame 2019. aasta rändeandmeid kuude lõikes (joonis 1). Näeme, et sisseränne on olnud kõrgem septembris, augustis ja detsembris; väljaränne detsembris, augustis ja septembris. Rändesaldo on püsinud positiivne kõikide kuude lõikes, enim septembris. Sisserände ja rändesaldo maksimumi langemine septembrisse näitab haridusrände suurt olulisust elukohavahetuste tegurina.

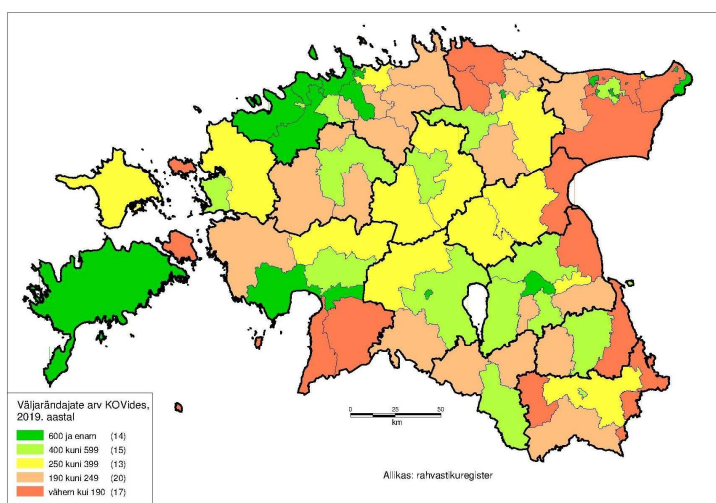

Joonis 1. Rahvastiku loomulik liikumine ja rändesaldo kuude lõikes (Allikas: Statistikaamet)

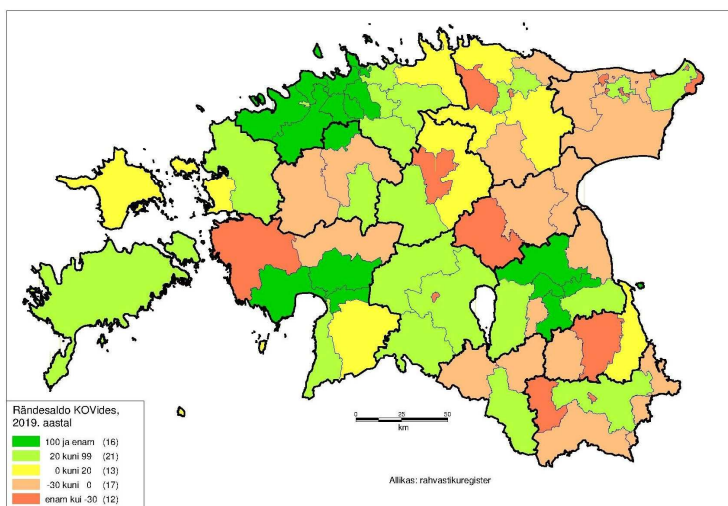
KOV-de lõikes iseloomustavad sisse- ja väljarännet ning rändesaldot joonised 2,3,4. Absoluutarvudes on rändesaldo olnud suurim ülekaalukalt KOV-idesse Harjumaal. Kõige enam on rände tulemusena kaotanud Ida-Virumaa.

Joonis 2. Sisseränne kohalike omavalitsuste lõikes, 2019 (Allikas Statistikaamet)

Joonis 3. Väljaränne kohalike omavalitsuste lõikes, 2019 (Allikas Statistikaamet)

Joonis 4. Rändesaldo kohalike omavalitsuste lõikes, 2019 (Allikas Statistikaamet)

2. Metoodika ja andmed

Analüüsiga sooviti mõõta KOV elukoha registreerimise kampaaniate mõju elanike sisserändele. Sisserändele keskendumist põhjendab asjaolu, et elukoha registreerimise kampaaniad on suunatud just selle protsessi mõjutamisele. Analüüsi üksuseks on kohalik omavalitsus, analüüs hõlmas 79 KOV-üksust. Vaatluse all on kaks haldusreformi järgset aastat - 2018 ja 2019. Mõlemal aastal eristati KOV-id, kes viisid läbi elukoharegistreerimise kampaania ja need, kes seda ei korraldanud. Analüüsis võrreldakse sisserännet KOV-i kampaania toimumise kuul (kuu)keskmise sisserändega kuudel, mil kampaaniat ei toimunud. 2018. ja 2019. aastal toimusid kampaaniad üldjuhul detsembris. Mõned KOV-id alustasid kampaaniaga juba novembri viimasel nädalal, kuid põhiline kampaaniaperiood langes siiski detsembrisse.

Regressioonanalüüsi **sõltuvtunnuseks** on 2018. või 2019. aasta detsembris KOV-i saabunud elanike arvu (väljastpoolt KOV-i elukohta sisse registreeritud) suhteline erinevus vastava aasta ülejäänud kuudel samasse KOV-i saabunud elanike arvust

Sõltumatuteks tunnusteks on teave elukoha registreerimise kampaaniate toimumise kohta detsembris 2018 ja 2019, mis koguti kas KOV registripidajate küsitluse, KOV kodulehtede analüüsi või vajadusel täpsustava telefonikõne teel KOV ametnikule.

Kontrolltunnusteks on KOV sotsiaal-majanduslikku olukorda iseloomustavad tunnused aastate 2018 ja 2019 kohta, mida on kokku kaheksa:

- põhitegevuse tulud elaniku kohta;
- maksutulud elaniku kohta;
- füüsilisest isiku tulumaks elaniku kohta;
- vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kulud elaniku kohta;
- hariduse valdkonna kulud elaniku kohta;
- sotsiaalse kaitse kulud elaniku kohta;
- riiklik toimetulekutoetus elaniku kohta;
- töötuse määr.

Lisaks kasutatakse veel ühte tunnust 2020. aasta kohta, milleks on koduomavalitsuses töötajate osakaal kogu töötajatest iga KOV lõikes.²

Analüüsil kasutatud rahvastikuandmed on saadud Siseministeeriumi rahvastikuregistrist. Sotsiaal-majanduslikud andmed iga KOV-üksuse kohta põhinevad Statistikaameti, Rahandusministeeriumi ja Töötamise registri andmetel.

² Elukoha aluseks Rahvastikuregistris 01.01.2020 registreeritud elukoht. Elukoha andmete puudumisel on kasutatud varasemaid Rahvastikuregistri seise, kus isikul oli registreeritud elukoht olemas. Töökoha asukoha leidmiseks on esmalt määratud isiku hõiveseisund 2019. aasta detsembri eelviimasel nädalal. Hõivatud isikutele, kellel on mitu töökohta, on leitud nende põhitöökoht järgmises järjestuses: 1) Töötamise registrist, mis sisaldab isiku töökohta asukohta kõige täpsemalt. Kui töökohta asukoht Töötamise registris puudus, aga isiku tööandjaks oli Eestis registreeritud asutus, ettevõtte või FIE, siis leiti töökohta asukoht Äriregistrist tööandja juriidilise aadressi järgi; 2) Mitteresidentist tööandja (välisettevõtted) korral leiti töökohta asukoht mitteresidentide registrist (MTA), kui oli olemas mitteresidendi Eesti aadress; 3) Kui tööandjaks oli füüsiline isik (mitte FIE), siis leiti töökohta asukoht tööandja elukoha alusel; 4) Siseministeeriumi ja Kaitseministeeriumi töötajate töökohta asukohaks on TÖRis märgitud vastava ministeeriumi aadress. Siseministeeriumi töötajate töökohtaks on seetõttu määratud töötaja elukoha maakonna keskus. Kaitseministeeriumi töötajate töökohti ei ole jaotatud.

Analüüsi teostamiseks rakendati regressioonmudeleid.

3. Mudelarvutus

Iga KOV-i kohta on tunnused mõõdetud kahel aastal – 2018 ja 2019. See annab võimaluse rakendada lineaarsele regressioonile lisaks paneelanalüüsi nn *fixed-effects* (FE) meetodit. Viimasega keskendutakse ajas varieeruvate sõltumatute muutujate seosele ajas varieeruva sõltuvtunnusega, samas kui ajas püsivate muutujate mõju tulemusele on eeldatavalt konstantne ning seetõttu võimalik võrrandist eemaldada. Viimast silmas pidades võime analüüsitulemusi pidada asjakohaseks ka vaatamata sellele, et kasutatud andmetes ei ole kõiki KOV-e üksteisest eristavaid olulisi karakteristikuid nagu näiteks valla asukoht või atraktiivsus elukohana. Seda siiski eeldusel, et analüüsitava perioodi jooksul on need mittevaadeldavad tunnused konstantsed. Eeldusel, et andmetes puuduvad (mittevaadeldavad) tunnused ajas ei muutu, võib sõltuva tunnuse muutused seostada ajas muutuvate tunnustega. FE regressioonimudelit võib formaalselt kirjeldada järgmiselt:

$$y_{it} = \alpha_i + \beta X_{it} + \mu_{it}$$

kus alaindeks i tähistab KOV-i ja alaindeks t tähistab vaatlusaastat. X tähistab sõltumatut tunnust vastavas KOV-is vastaval aastal ning me püüame hinnata selle seost sõltuvtunnusega y , väljendades seda koefitsiendiga β . KOV-i kohta hinnatud vabaliiget tähistab α ja vealiiget μ .

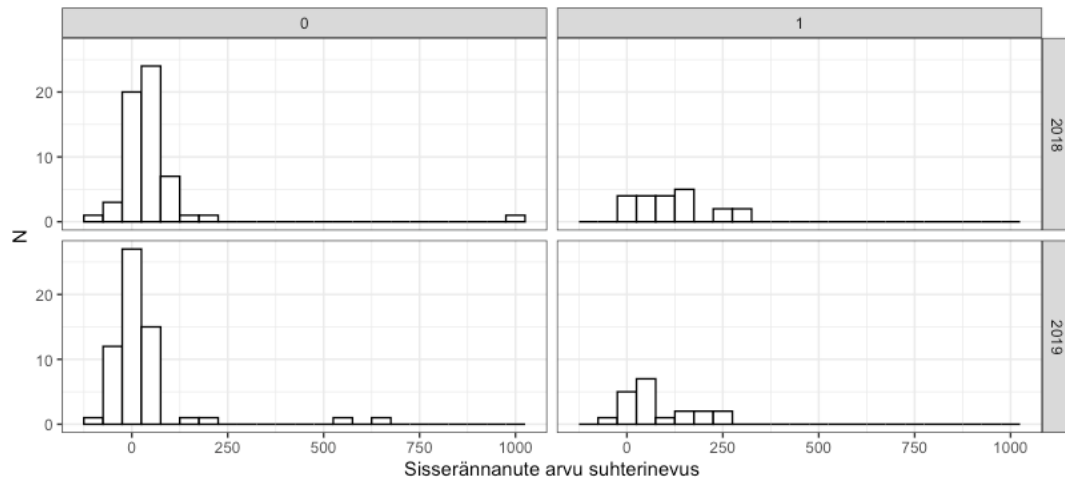
Kasutatava andmestiku puuduseks paneelanalüüsiga käsitlemisel võib pidada asjaolu, et meil on kasutada ainult kaks ajapunkti iga KOV-i kohta. Võrdluseks paneelmudeliga hindame tulemusi lisaks ka tavalise lineaarse regressioonimudeliga, millest on välja jäetud KOV-i ja aasta tunnused.

Analüüsiandmestikus esinevad tunnused on kirjeldatud tabelis 2. KOV-e kirjeldavad tunnused nagu tulud, kulud ja toetused eurodes *per capita* on jäetud algsele kujule, s.t. neid ei ole keskmestatud või transformeeritud.

Tabel 2. Tunnuste kirjeldus

Tunnus	N	Min	Max	Mediaa n	Keskmin e	SE.mea n	Std.Dev .	CoV .
Sõltuvtunnus:								
Sisserände suhterinevus (dets versus jaan-nov keskmine)	158	-100.00	1000.00	29.71	54.38	9.67	121.53	2.24
Sõltuvtunnus:								
Kampaania (jah=1, ei=0)	158	0.00	1.00	0.00	0.26	0.03	0.44	1.69
Kontrolltunnused:								
Põhitegevuse tulud	158	1140.98	2723.42	1508.51	1547.13	18.99	238.70	0.15
Maksutulud	158	494.80	1461.18	807.77	852.33	14.37	180.58	0.21
Füüsilise isiku tulumaks	158	488.70	1335.72	765.62	807.33	13.56	170.42	0.21
Vaba aja kulud	158	68.30	575.16	193.71	198.46	6.34	79.65	0.40
Hariduskulud	158	409.53	1592.61	830.51	863.24	15.84	199.13	0.23
Sotsiaalkaitse kulud	158	32.51	411.87	131.88	139.66	4.76	59.89	0.43
Toimetulekutoetus	158	0.00	66.44	11.43	15.10	1.00	12.57	0.83
Töötuse määr	158	1.40	10.70	3.60	3.88	0.11	1.43	0.37
KoduKOV-is töötajad, %	158	14.80	84.10	41.20	43.77	1.22	15.30	0.35

Sõltuvtunnus (detsembris ja aasta ülejäänud kuudel sisserännanute arvu suhteline erinevus protsendi kujul) varieerub andmetes vahemikus -100 kuni 1000. Joonisel 5 on näha, et suuremad väärtused on äärmiselt erandlikud. Regressioonmudelis võib erandlik suure väärtusega juhtum tulemust aga oluliselt mõjutada. Modelleerimise eeldustele paremaks vastamiseks on mõttekas sellised kirjed andmestikust eemaldada, mida järgnevalt teeme sammhaaval. Kõigepealt hindame mudeli kogu andmestikku kasutades, st koos erandlike juhtumitega (N=158). Seejärel jätame välja need juhtumid, kus sisserände suhe on suurem kui 300, st detsembrikuu sisserännete arv ületab jaanuari-novembri keskmist 300% võrra või rohkem (N=153). Kolmandal sammul jätame välja need juhtumid, kus sisserände suhe on suurem kui 200, st detsembrikuu sisserännete arv ületab jaanuari-novembri keskmist 200% võrra või rohkem (N=148).

Joonis 5. Sõltuvmuutuja jaotus aasta ja kampaania (ei=0,jah=1) lõikes

4. Tulemused

Tulemused arvatati kahe alternatiivse meetodi abil: lihtne lineaarne regressioon (OLS) ja fikseeritud efektidega paneelregressioon, mis arvestab seda, et kõik vaatlused pole sõltumatud st ühe ja sama KOV-i kohta on kaks vaatlust erinevatel aastatel. Lisaks on osades mudelites kõrvale jäetud suure sõltuvmuutuja väärtusega KOV-d ehk nn erindid.

Tabelis 3 on toodud kolm mudelipaari – esimene paar kogu andmestikku kasutades, teine ja kolmas kasutavad vastavalt alavalimit sõltuvmuutuja maksimaalse väärtuse järgi erandlikke juhtumeid kõrvale jättes. Koefitsiendid reas 'Kampaania' tähistavad kordajat, mille võrra peaks sõltuvmuutuja suurenema või vähenema, kui KOV-is on läbi viidud elukoha registreerimise kampaania, võrreldes olukorraga, kus kampaaniat ei toimunud. See kordaja tähistab kampaania nn netoeffekti, mis tähendab, et nii KOV-ide omavahelised erinevused kui ka ajas varieeruvate tunnuste erinevused on arvesse võetud ning selles kordajas enam ei kajastu.

Koguvalimi ja alavalimite tulemusi võrreldes on selge, et erandlikult suure sõltuvmuutuja väärtusega juhtumite kaasamine või väljajätmine muudab sõltumatute tunnustega seotud hinnanguid oluliselt. Seetõttu on mõtet keskenduda peamiselt nendele tulemustele, mis põhinevad erandlikke juhtumeid välistaval alavalimil. Tabeli 3 kahes parempoolses veerus on toodud mudeli tulemused alavalimi kohta, kus on välja jäetud enam kui kahekordse erinevusega sisserändemuutused. Sellisel juhul hindab tavaline lineaarregressioon, et kampaania toimumise perioodil suureneb sisseränne 34,5 protsendipunkti võrra. Paneelregressiooni rakendamisel on kampaania mõju hinnanguks 52,7 protsendipunkti suurem sisseränne. Kuigi lihtne lineaarregressioon annab tulemuseks väiksema kordaja (mida võib pidada konservatiivsemaks tulemuseks), tuleks tõepärasemaks lugeda paneelmudeli tulemust, kuna esimene ei sisalda KOV-i ja aasta kontrolltunnuseid. Nii lihtsa regressiooni kui paneelmudeli puhul kirjeldavad tunnused umbes kolmandiku sõltuvmuutuja variatsioonist, mida võib sotsiaalteaduslikus analüüsis lugeda mudeli küllalt suureks kirjeldusmääraks.

Tabel 3. Lineaar- ja paneelregressiooni mudelid

Tunnus	Koguvalim		Alavalim erinditeta $y < 300$		Alavalim erinditeta $y < 200$	
	OLS	Paneel	OLS	Paneel	OLS	Paneel
Kampaania	62.022*** (21.695)	104.018** (47.261)	61.526*** (10.692)	84.172*** (24.004)	34.549*** (9.582)	52.716** (23.617)
Põhitegevuse tulud	0.007 (0.054)	-0.064 (0.282)	-0.108*** (0.026)	-0.208 (0.135)	-0.110*** (0.022)	-0.273** (0.123)
Maksutulud	-0.286 (0.355)	8.567* (5.113)	0.197 (0.180)	-0.365 (2.464)	0.360** (0.154)	0.940 (2.278)
Füüsilise isiku tm	0.434 (0.381)	-9.146* (5.227)	-0.139 (0.193)	0.321 (2.524)	-0.359** (0.165)	-0.963 (2.331)
Vaba aja kulud	0.201 (0.133)	0.117 (0.178)	0.045 (0.065)	0.133 (0.084)	0.010 (0.055)	0.108 (0.076)
Hariduskulud	-0.144** (0.062)	0.019 (0.100)	0.074** (0.032)	0.029 (0.047)	0.085*** (0.027)	0.055 (0.043)
Sotsiaalkaitse kulud	-0.223 (0.179)	0.148 (0.294)	0.010 (0.087)	0.263* (0.138)	-0.079 (0.074)	0.085 (0.140)
Toimetulekutoetus	0.210 (0.925)	-5.763 (4.505)	-0.205 (0.448)	5.367** (2.226)	0.323 (0.382)	3.249 (2.068)
Töötuse määr	5.393 (8.688)	-10.078 (35.213)	3.055 (4.189)	-26.555 (16.723)	-4.283 (3.792)	-17.176 (15.678)
KoduKOVis töötajad %	-1.798** (0.704)		-1.056*** (0.345)		-0.887*** (0.292)	
Vabaliige	91.081 (112.316)		95.075* (55.371)		162.500*** (48.307)	
N	158	158	153	153	148	148
N(Kampaania=1)	41	41	39	39	34	34
R2	0.164	0.179	0.355	0.407	0.348	0.334
Adjusted R2	0.107	-0.841	0.309	-0.365	0.300	-0.553
F Stat.	2.881*** (df = 10; 147)	1.696 (df = 9; 70)	7.808*** (df = 10; 142)	5.042*** (df = 9; 66)	7.313*** (df = 10; 137)	3.516*** (df = 9; 63)

Standardvead sulgudes; * $p < 0.1$; ** $p < 0.05$; *** $p < 0.01$

Kontrolltunnuste kohta käivad tulemused näitavad nii paneel- kui tavalises lineaarmudelis vähem selget seost. Põhitegevuse tulud KOV-is *per capita* on negatiivselt seotud sisserände muutusega. Maksutulude suurus elaniku kohta on ainult OLS mudelis statistiliselt olulise seosega. Mõlema puhul

võib olla küsitav, kas suurem sisseränne ise ei mõjuta neid tunnuseid või on ajaline distants kahe mõõdiku tegelikult vahel piisav. Kodu-KOV-is töötajate protsent on sisse jäänud ainult OLS mudelis, mis tähendab, et selle väärtus ei varieeru aastate vahel. Negatiivne märk selle koefitsiendi ees viitab, et suurem sisseränne toimub KOV-i, mille elanikud tavatsevad väljaspool kodu-KOV-i töötada.

5. Kokkuvõte

Analüüs näitas, et KOV-ide poolt läbi viidud elanikuks registreerimise kampaaniad omavad mõju elanike registrisse juurde saamisel. Samuti näitas analüüs, et see mõju on küllalt suur: paneelregressiooni kohaselt suureneb KOV-des registreeritute arv kampaaniakuul rohkem kui poole võrra (52,7%) võrreldes kuudega, mil kampaaniaid ei korraldata.

Saadud tulemuse tõlgendamisel on tarvis silmas pidada kahte asjaolu. Esiteks, me ei tea, kui paljudel juhtudel on tegemist tõepoolest reaalse sisserändega ja kui paljudel juhtudel registris oleva elukoha muutmisega (inimene elas omavalitsusüksuses juba varem, aga kampaania kallutas teda ka ametlikult elukohta registreerima). Kohaliku omavalitsuse jaoks nende olukordade eristamine võib-olla tähtis polegi, sest KOV-de rahastamisel on määrav registrisse kantud elanike arv. Kuid kampaaniate mõjust paremini arusaamiseks oleks nende kahe olukorra eristamine soovitatav. Teiseks on võimalik, et inimesed "mängivad" registreerimise ajastusega. Nendes valdades ja linnades, kus kampaaniaid korraldatakse regulaarselt, võivad inimesed sättida enda registreerimise just kampaaniaperioodi, lootes niiviisi saada täiendavat hüve. Selle võrra võib teistel kuudel olla registreeritud elanike arv selle võrra väiksem ja kampaaniate mõju tegelikuga võrreldes ülehinnatud.

Rändestatistikat analüüsides nendes asjaoludes rohkem selgust saada pole võimalik. Ainuke viis seda teha oleks inimeste küsitamine, et selgitada nende motiivid elukoha registreerimisel. Sellise küsitlusuuringu valimi peaks moodustama end kampaaniaid korraldanud KOV-des kampaania perioodil sisse registreeritud inimestest. See oleks käesoleva töö edasiarendamise võimalus.

Omaette mõtlemisainet pakub küsimus, mida elukoha registreerimise kampaaniate korraldamine tähendab teistele KOV-idele, sest elanikuks registreerimine saab toimuda teisest KOV-üksusest väljaregistreerimise tulemusena. Kui kampaania tulemusena elanikud registreerivad tõepoolest oma tõese püsielukoha, siis oleks tegemist kindlasti väga positiivse ettevõtmisega. Elanikel tekib sel juhul õigus saada vajadusel teenuseid, toetusi ja soodustusi just sellest KOV-ist, kuhu tema üksikisiku tulumaksu laekumine läheb. Samuti saab inimene rääkida kaasa oma elukohajärgse KOV-i võimu teostamises, mis on demokraatliku ühiskonnakorralduse arengu oluline tegur. Paraku ei pruugi elukoha registreerimise motiiv alati niisugune olla, sest kampaaniate auhinnad on üsna märkimisväärsed ja peibutavad. Loosirattasse pannakse nii rahalised kui mitterahalised auhinnad, mis on väga erineva väärtusega, alates väikestest summadest kuni üle 1000 euro. Seetõttu võib kampaaniate läbiviimist vaadata ka kui KOV-de omavahelise „teki pealt äratõmbamisena“, mida ajendab KOV eelarvesse suurema maksutulude saamine.

Kokkuvõttes, käesoleva analüüsiga saime kinnituse, et elukoha registreerimise kampaaniatega kaasneb tõepoolest elanike KOV-desse sisseregistreerimise hoogustumine. Kuid me ei tea, kas elukohaandmed rahvastikuregistris muutuvad kampaaniate tulemusena täpsemaks või mitte. Kui

riigis on seatud eesmärk, et elanike elukoha registreerimine oleks võimalikult tõene, siis tuleks sellele küsimusele vastuse saamiseks teostada jätkuanalüüs. Võime tõstatada ka küsimuse, et kas oleme rahul olukorraga, et rahvastikuregistris olevate elukohaandmete tegelikkusele vastavate andmete osakaal baasnäitajana on 75% aastal 2018 ja seatud sihttase >75% aastaks 2025³. Seega väga ei loodetagi, et tõese elukoha registreerimise olukord paraneb.

Lisa 1. Andmefail (vt Excel tabel)

³ Programmi eelnou_“Kestlik_Eesti_ja_tõhusad_rahvastikutoimingud“_30.09.2020.